

Utdanningsdirektoratet
Udirs referanse: 2020/3092
postmottak@udir.no

Oslo, 15. april 2020

Innspill til utkast til smittevernveileder for ungdomsskole og videregående skole

Norsk Lektorlag takker for muligheten til å gi innspill til smittevernveilederen for ungdomsskole og videregående skole som skal gi råd for godt smittevern ved drift under koronavirusutbruddet.

MEDBESTEMMELSE

Et viktig spørsmål veilederen ikke nevner, er de tillitsvalgte rolle ved gjenåpning av den enkelte driftsenhet. De tillitsvalgte kjenner driften lokalt, og kan gjennom innspill i medbestemmelsesmøter bidra til forsvarlig håndheving av de hygiene- og smitteverntiltak som nevnes i veilederen. God involvering av tillitsvalgte er derfor avgjørende for en vellykket gjenåpning. Vår erfaring med de store lokale variasjonene i hvorvidt og i hvilken grad arbeidsgiver involverer tillitsvalgte i korona-situasjonen, tilsier at generelle formuleringer om ordinære strukturer ikke vil være tilstrekkelig. Å tydelig oppfordre alle arbeidsgivere til å benytte seg av medbestemmelsesorganene vil etter vår vurdering være viktig for å oppnå bedre smittevern.

RENHOLD

Veilederen legger opp til etablering av langt mer omfattende daglig rengjøring enn tidligere, uten at det er tydelig hvem som skal utføre arbeidet. Det må derfor påregnes økt bruk av renholdere. Lektorer og lærere skal undervise og ha oppsyn med elever, ikke bruke tiden sin på smittevask. Dersom lærere pålegges selv å vaske vil det også gå utover elevene og muligheten til å holde oversikt over elevgrupper. Undervisningspersonalet har allerede betydelig merarbeid, det vil være uforsvarlig å ikke tydelig signalisere at renholdsbehovet må løses av eget personell. Renholdsoperatør er et eget fag. Både av hensyn til kvaliteten på renholdet, men også undervisningspersonalets arbeidsbyrde, kan man ikke legge opptil at elever eller undervisningspersonalet kan gjennomføre dette.

VIKARBEHOV OG SYKEFRAVÆR

Veilederen bør tydeliggjøre hvordan ansattes sykefravær skal håndteres, hvis mange ansatte blir syke samtidig. Digital fjernundervisning skaper i seg selv betydelig merarbeid. Fortsatt bruk av delvis digital fjernundervisning kombinert med ulike smitteverntiltak og tidsbruken knyttet til smittevernforsvarlig adferd på skolens område tilsier et økt behov for å ha flere ansatte i en periode. Dette må kommuniseres tydelig. Å sørge for at skolene kaller inn og tar i bruk tilkallingsvikarer i tilstrekkelig omfang er en viktig del av et forsvarlig og forebyggende smittevernarbeid.

ENTYDIGE OG KONKRETE RÅD

Det er svært viktig at en veileder av denne typen er så konkret, presis og kortfattet som mulig. Utkastet til veileder er grundig, og praktisk rettet. Deler av utkastet fremstår allikevel forvirrende, upresist og dels motstridende.

I tillegg til de anbefalinger, råd og regler som gis av smittevernfarene grunner, må det ikke undervurderes hvor viktig det er at veilederen også skrives slik at elever, foresatte og ansatte trygges best mulig. Råd må da være entydige, tydelige og konkrete, unødig smittefrykt må forebygges. Anbefalinger som tar smittevern mindre på alvor enn tiltak ellers i samfunnet vil ha motsatt effekt.

1. Veilederen er svak i delen om redusert kontakthypighet mellom personer.
Smittevernveilederen kan med fordel organiseres slik at det er tydelige inndelinger som gir regler for: 1) avstand mellom personer, 2) gruppestørrelse i ulike rom og 3) hvor mange ulike personer man møter i smitteperioden.
2. Formuleringer som “det kan tilstrebes” og “det kan vurderes å legge til rette for” er ikke i tråd med forventninger om konkrete og tydelige råd og regler. Slike vage råd vil i praksis bety at det må tas mange vurderinger lokalt – en slik forskyvning av beslutningsansvar er ikke formålstjenlig for å forebygge spredning av en pandemi. Både skoleledere og undervisere ønsker klare og entydige retningslinjer. Veilederen bør ikke legge opp til at den enkelte skoleleder, lærer eller elevs skjønn skal definere hva som er unødig trengsel eller nødvendig fysisk kontakt.
3. Maksimale gruppestørrelser inne og ute må angis konkret i antall personer.
4. Vi krever at myndighetene går ut med konkrete krav til avstand mellom hver person. Formuleringer som “om mulig” holde minst en meters avstand fra hverandre er ikke i tråd med øvrige signaler, og vil føre til betydelig usikkerhet for elever, lærere og foresatte. Veilederen bør fastslå at man skal holde den avstanden som er i tråd med helsefaglige råd. Dette må oppgis konkret i meter, spesifisert for innendørs og utendørs opphold. Konsekvensen av å holde avstand er at et roms størrelse avgjør hvor mange personer som kan samles samtidig, dette må komme tydelig frem.
5. Rådet om at grupper “eventuelt kan bytte sammensetning ukentlig”, som “anses som mest aktuelt for ungdomstrinnet” mangler en begrunnelse. Er dette smittefaglig tilrådelig?
6. Oppmerking av minimumsavstand er et virkningsfullt tiltak som støtter lærere og elever i forebyggingsarbeidet. Dette bør ikke være formulert som et “eventuelt”-tiltak, men settes opp som et krav.
7. Det må gis entydige og konkrete råd for *hvordan* trengsel unngås på vei inn og ut av undervisningslokalene.
8. Det er særlig viktig at alle råd om renhold, gruppestørrelse og avstand er konkrete. Å angi «med jevne mellomrom» som hyppighet, skrive «unngå større grupper» uten å angi anbefalt antall, eller oppgir at utstyr må vaskes uten å angi konkret hyppighet, legger opp til store ulikheter i gjennomføring.
9. I stedet for å skrive «Det oppfordres til å tørke over flater som toalettsete og kran på servanten med jevne mellomrom, flere ganger daglig», bør det gis konkrete presise råd som f.eks. «vask hver 2./3./4. / time / etter hver bruk. Hver gang man skriver «tørk over» / «vask av» etc. må det også tydelig fremgå om det kun er ment med papirhåndkle eller om man mener med såpe og vann, bruk av varmt vann, etc.).

Vi har i vedlegg både med spor endringer og som en rekke kommentarer i veilederutkastet foreslått konkretiseringer og pekt på behovet for tydeliggjøringer.

SKOLERING OG VARIGHET

Skolering av alle ansatte og elever om veilederens innhold vil være avgjørende for effekten. Vi legger til grunn at smitteverntiltak vil endres over tid og bli avviklet gradvis. Veilederen og konkrete råd bør utformes slik at ansatte, elever og foresatte i størst mulig grad har tillit til og slutter opp om endringer, når de kommer. Det kan også være behov for å gjenoppta skolering ved vesentlige endringer i smittevernpraksis.

TILRETTELEGGINGSANSVAR

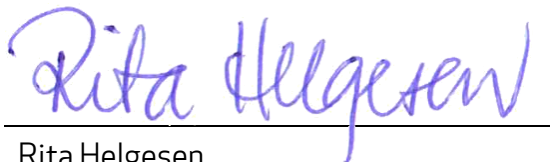
Det er bra at veilederen fremhever arbeidsgivers ansvar for tilrettelegging for ansatte som tilhører grupper med høyere risiko for alvorlig forløp av Covid-19. Vi erfarer at det generelt er stor variasjon i tilrettelegging for ansatte. Noen ledere tilrettelegger så langt det er mulig, mens andre knapt nok tilrettelegger.

Arbeidsgiver har lovpålagt ansvar for å tilrettelegge. Konkret tilrettelegging må diskuteres med den ansatte og besluttet av ledelsen, ettersom graden av tilrettelegging må tilpasses den enkelte ansattes behov for dette.

Å gi en generell anbefaling om at også ansatte i høyrisikogrupper skal innhente legeattest for å få tilrettelagt arbeid bør ikke inkludere ansatte med et velkjent tilretteleggingsbehov.

Folkehelseinstituttet anbefaler at arbeidstagere i risikogrupper i samråd med arbeidsgiver vurderer behovet for tilrettelagt arbeid vurdert ut fra individuell risiko. En generell veiledning om at alle skal innhente legeerklæring vil derfor være unødig byråkratiserende og belastende for helsevesenet.

Med hilsen

Rita Helgesen

leder i Norsk Lektorlag

Vedlegg: Kommentarer og endringsforslag direkte i utkastet til veileder.